

A turisztikai desztinációmenedzsment (TDM) rendszer kiépítése Magyarországon

Szerző: Víg Tamás¹

Kulcsszavak: turisztikai desztinációmenedzsment, TDM, turizmusfejlesztés, stratégia, intézményrendszer.

A turisztikai intézményrendszer, így ezen belül a regionális turisztikai szervezetek esetében is felmerül időszakonként a továbbfejlesztés igénye. Ennek keretében lehetőség adódik az addigi folyamatok összegzésére, javaslatok megfogalmazására és a nemzetközi tapasztalatok beépítésére is.

A turisztikai desztinációmenedzsment (TDM) fogalma – elsősorban a nyugat-európai példák bemutatásához kapcsolódóan – az ezredforduló környékén jelent meg Magyarországon, és a 2005-ben elkészült Nemzeti turizmusfejlesztési stratégiával (NTS) vált fejlesztési prioritássá. A rendszer alapját a turisztikai célterületek turizmusban érdekelt szereplőinek együttműködésével megvalósuló, működésében az addigi intézményrendszer jellemzően promóciós tevékenységén túlmutató, attól komplexebb szemléletmód képezi.

A 2005–2013-as évekre vonatkozó stratégiai elképzelések a turisztikai intézményrendszer új szintjeinek kiépítését – így helyi és térségi TDM-szervezetek –, valamint a meglévő intézményrendszer – tehát elsősorban a Magyar Turizmus Zrt. és regionális szervezetei – TDM-szemléletű átalakítását célozzák. A most kiépülő TDM-szervezetek előfutárának is tekinthető az évtizednyi tapasztalatot felhalmozó, megújulás előtt álló regionális intézményrendszer, hiszen ebben már a turisták igényeihez jobban illeszkedve, a regionális turisztikai különbségeket jobban figyelembe véve adódott lehetőség a döntéshozatalra.

Az NTS-ben megfogalmazott célok alapján került kidolgozásra az európai uniós források magyarországi felhasználását célzó Új Magyarország Fejlesztési Terv és csatlakozó dokumentumainak turisztikai tartalma. Ennek megfelelően a turisztikai intézményrendszer fejlesztését, a TDM-rendszer hazai bevezetését a Regionális Operatív Programok mintegy 13 milliárd forinttal támogatják a 2007–2013-as időszakban.

A hazai TDM-rendszer kialakulását késleltette a vonatkozó szabályozás hiánya, amelynek következményeként elsősorban a TDM-szervezetek támogatására vonatkozó pályázatok útmutatói képezték az egyetlen

olyan támpontot, amelyhez igazodva a szervezetfejlesztést a kívánt módon lehetett elvégezni.

A pályázati folyamat keretében 2008-ban úgynevezett regisztrációs felhívás jelent meg, amelynek hatására 131 desztináció fejezte ki érdeklődését a szervezetfejlesztés iránt. Ugyanakkor a 2009. évi pályázati kiíráson végül mintegy 40 pályázó desztináció szerepelt sikeresen. A szervezetfejlesztés elsősorban a helyi szintű TDM-szervezetek létrejöttét támogatta, ami az északmagyarországi régióban kiegészült a térségi szintű TDM-szervezetek pályázati támogatásával is.

Ezen tapasztalatok különösen – és néha meglepő földrajzi eloszlásban – rávilágítanak a TDM-rendszer kiépítését övező kihívásokra. Ezek közül említhető az alulról jövő kezdeményezések felülről jövő segítségének elfogadása, a desztinációban működő, turizmusban érdekelt vállalkozások, önkormányzatok és civil szervezetek együttműködési hajlandósága, az eddig működő szervezeti rendszer – hiányosságaival együtt történő – elfogadása.

A témakör az elmúlt években természetesen nemcsak Magyarországot, hanem az ENSZ Turisztikai Világszervezetét (UNWTO) is foglalkoztatta, amelynek szakmai kiadványai és rendezvényei – köztük 2007-ben egy budapesti tanácskozás is – megerősítették a helyes irányba tett lépéseket a TDM-szemléletű rendszerfejlesztésben. Mindazonáltal a szervezetfejlesztés sikere, további lépései, a felsőbb szervezeti szintekre való kiterjedése, a fenntarthatósági kérdések megoldása továbbra is egy kihívásokkal teli folyamatot jeleznek előre. Ennek keretében az eddigiekhez képest is nagyobb bizalomra lesz szükség az intézményrendszer új vagy átalakítás előtt álló szereplői részéről, amit azonban az eddigiekhez képest jelentősebb európai uniós források is támogatnak. Az átfogó cél ugyanakkor változatlan, eszerint a turisztikai döntéshozatali folyamatban azon szereplők véleményének is meg kell jelenni – helyi, térségi, regionális és országos szinten is –, akik valóban találkoznak a turistával, és akik tapasztalatait felhasználva megújult turisztikai intézményrendszer hozzá tud járulni Magyarországot az eddigiektől is sikeresebb turisztikai teljesítményéhez.

¹ TDM-koordinátor, Magyar Turizmus Zrt., e-mail: vig@itthon.hu.